

Głos Maszynisty

NIECH NAS ŁĄCZY HONOR I WIĘZ ZAWODOWA

ISSN 1896-2181

www.zzm.org.pl

Nr 5/153

MAJ 2017

O godną pracę

Pod hasłem „Przywróćmy godną pracę” w Warszawie odbyła się demonstracja zorganizowana 1 maja przez OPZZ.

W przemówieniu przewodniczący Jan Guz podkreślił, że „1 Maja jest zawsze nasz, bo zasłużyliśmy sobie na to naszą pracą. Jesteśmy tu z potrzeby serca, bo jesteśmy jedną, wspólną pracowniczą rodziną”. Przytoczył ubiegłoroczne dane wypadków przy pracy – ponad 87 tysięcy, w których straciło życie 239 osób. „To są bezimienni bohaterowie naszych czasów, uczcijmy ich minutą ciszy” – powiedział szef Porozumienia. Domagał się, aby prekariat uzyskał prawa ekonomiczne i prawa pracownicze. Byśmy pożegnali XIX-wieczny rynek pracy i towarzyszący mu wyzysk” – dodał.

Przewodniczący Branży Transport OPZZ, prezydent ZZM Leszek Miętek, mówił o wartości pracy, o trudnej sytuacji rodzin żyjących z głodowych pensji, o dysproporcjach w wynagrodzeniach pracowników i elit menedżerskich. Wspomniął o wadliwych systemach bezpieczeństwa i sprawiedliwości, przypominając pod siedzibą OPZZ zebraniem oraz oglądającym transmisję telewizyjną o odbywającym karę więzienia naszym koledze po fachu.

raz

Fot. P. Spychalski

pod semaforem

Który to raz 2 pociągi na 1 torze? W Podstolicach 16 maja tylko refleksowi maszyniści można zawdzięczać, że nie doszło do tragedii.

Instytucja Kultury Parowozownia Wolsztyn za wznowienie regularnych połączeń kolejowych trakcją parową w Wielkopolsce.

DRUKARNIA KOLEJOWA KRAKÓW

32-086 Węgrzce, ul. Forteczna 20 A
Centrala, Sekretariat
e-mail: biuro@drukkol.pl
tel./fax : 12 298-04-00

Oferuje usługi w zakresie:

- ☛ składu i grafiki komputerowej
- ☛ druku offsetowego
- ☛ oprawy inroligatorskiej

Wykonujemy wszelkie druki numerowane z odpowiednimi zabezpieczeniami

TRADYCJA
KONKURENCYJNE CENY
PROFESJONALIZM

www.drukkol.pl

Luka mocno puka

W ciągu najbliższych 5 lat więcej niż co czwarty polski maszynista osiągnie wiek emerytalny. Urząd Transportu Kolejowego szacuje, że za dwa lata do obsługi ruchu kolejowego potrzeba będzie w naszym kraju 18 tys. maszynistów. To o 10 procent więcej niż obecnie!

Zgodnie z danymi przekazanymi do UTK przez przedsiębiorstwa kolejowe za pomocą aplikacji rejestr maszynistów, na początku 2017 r. na stanowisku związanym z prowadzeniem pojazdu kolejowego pracowało ponad 16,5 tys. osób – w zdecydowanej większości posiadających uprawnienia maszynisty pojazdu trakcyjnego. W związku z niekorzystną strukturą demograficzną maszynistów UTK podjął się próby określenia „zapotrzebowania” w najbliższym czasie. – Zgodnie z informacjami dostarczonymi przez przewoźników w 2019 r. potrzebnych będzie 18 tys. maszynistów – powiedział prezes Ignacy Góra.

W 2016 r. ponad połowa maszynistów miała ponad 50 lat. W kolejnych latach możliwość przejścia na emeryturę uzyska 700–750 osób rocznie. Najwięcej maszynistów – prawie 950 – będzie mogło odejść w 2020 r. W ciągu najbliższych 5 lat prawie 4,5 tys. maszynistów będzie mogło odejść z zawodu na emeryturę.

Zaznaczmy, że mowa o nabyciu praw do emerytury w wieku 60 lat. A trzeba pamiętać, że maszyniści mają możliwość skorzystania z emerytur pomostowych, w przypadku odsunięcia ich od nastawnika przez lekarza. Może się więc przytrafić czarny scenariusz, przed którym wielokrotnie przestrzegał prezydent ZSM Leszek Miętek, że nie będzie komu prowadzić w Polsce pociągów, bo poszczególne firmy nie zadbały o kadry.

Większość przewoźników próbuje przeciwdziałać luce pokoleniowej, z lepszym i gorszym efektem. Na pewno liczą także, że duża część maszynistów pozostanie w zawodzie, o ile oczywiście będą spełniać wymagania zdrowotne. Tak czy owak, w najbliższych latach na rynku

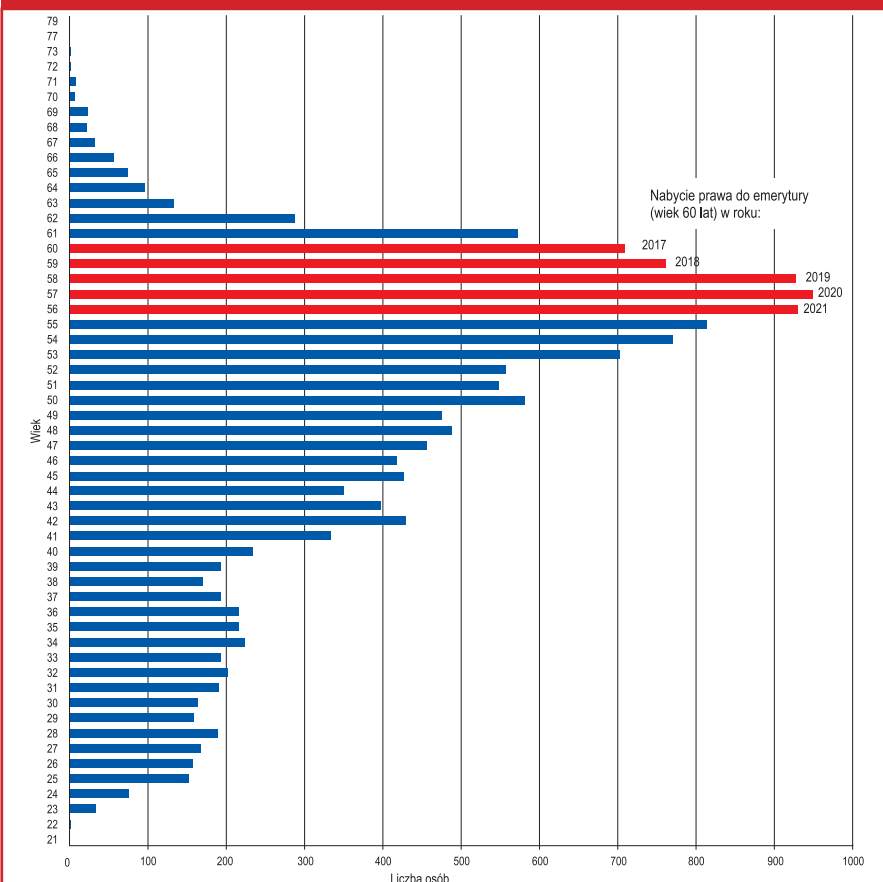
będzie gwałtowne zapotrzebowanie na nowych maszynistów.

Wzrost przewozów przewidują szczególnie operatorzy pasażerscy. Zapotrzebowanie na maszynistów pociągów pasażerskich będzie zróżnicowane w zależności od polityki transportowej poszczególnych samorządów. Należy przewidywać, że największe będzie w rejonie dużych miast: Warszawy, Krakowa, Łodzi, Poznania, Wrocławia oraz Trójmiasta, gdzie systematycznemu zagęszczeniu ulega siatka połączeń miejskich i aglomeracyjnych. W przypadku pociągów towarowych maszyniści będą niezbędni do sprawnej obsługi rozwijających się portów (Gdańsk,

By zostać maszynistą należy spełnić kilka wymagań. Pierwszy etap to zdobycie licencji maszynisty wydawanej przez prezesa UTK. Do jej uzyskania trzeba odbyć szkolenie, zaliczyć pozytywnie badania lekarskie i psychologiczne oraz zdać egzamin w ośrodku szkolenia i egzaminowania maszynistów i kandydatów na maszynistów. Osoby, które np. ukończą technikum w zawodzie technik transportu kolejowego lub technik elektroenergetyk transportu szynowego są zwolnione z obowiązku szkolenia i mogą ekstemistycznie podejść do egzaminu. Drugi etap to zdobycie świadectwa maszynisty. Kandydat na maszynistę powinien zatrudnić się u przewoźnika lub zarządcy infrastruktury. Zostanie wtedy skierowany na półtoraroczne szkolenie. Później potrzebne są kolejne badania lekarskie i zdanie egzaminu ze znajomości infrastruktury kolejowej i taboru.

Gdynia, Szczecin) i kopalń (węgiel kamienny, brunatny, surowców skalnych, siarki, miedzi) znajdujących się głównie w południowej części Polski oraz największych centrów logistycznych leżących w pobliżu największych miast. (raz)

PIRAMIDA WIEKU MASZYNISTÓW

Stawiliśmy czoła zagrożeniom

Z Leszkiem Miętkiem, prezydentem ZZM rozmawia Rafał Zarzecki

– Co osobiście zapamiętasz z kończącej się VII kadencji ?

– Okazała się znacznie trudniejsza niż można było przypuszczać. Stanęliśmy przed kilkoma bezprecedensowymi wyzwaniami, którym musieliśmy stawić czoło. Neoliberalny rząd próbował praktycznie zlikwidować związki zawodowe, a nasze firmy sprzedać bez względu na późniejsze konsekwencje. Zamachy na układy zbiorowe pracy czy uprawnienia pracownicze były na porządku dziennym.

Kluczowe dla środowiska kolejarskiego aspekty wiązały się z działalnością największych polskich przewoźników – towarowego oraz pasażerskiego. Ekipa rządząca starała się sprzedać spółkę PKP Cargo bez zbędnych „obciążeń” pracowniczych, jak np. Pakt Gwarancji Pracowniczych. Nasza determinacja połączona z realną groźbą strajku doprowadziły do skutecznego zawarcia Paktu, co zapewniło bezpieczeństwo zatrudnienia i stałość funkcjonowania ZUZP, a także umożliwiło pracownikom realny udział w dochodach z prywatyzacji – w formie premii prywatyzacyjnej i objęcia bezpłatnie części pakietu akcji spółki.

Dzisiaj już mało kto pamięta, że wejście PKP Cargo na giełdę przy zachowaniu kontrolnego pakietu akcji przez PKP S.A. wcale nie zakończyło problemów. Ministerstwo Skarbu Państwa planowało przecież stworzyć konkurencyjnego narodowego przewoźnika ze spółek typu Pol-Miedź, Orlen Koltrans i pomniejszych, była też próba sprzedaży kontrolnego pakietu akcji PKP Cargo.

– Za nami również udana batalia o spółkę Przewozy Regionalne...

– Wygląda, że tak. Polityka władz samorządowych w połączeniu z zarządami firmy i biernością rządu stwarzała realne zagrożenie utraty miejsc pracy w wyniku

podziału bądź upadłości spółki. Zapalna sytuacja, spór zbiorowy w sprawie Paktu Gwarancji Pracowniczych i zagrożenie strajkiem spowodowały włączenie się stro-

ny rządowej w rozstrzygnięciu problemu, co odsunęło widmo podziału spółki i podjęcie prac nad oddłużeniem oraz restrukturyzacją na bazie Programu Dobrowolnych Odejść. Sytuacja była o tyle trudna, że musieliśmy interweniować nie tylko na szczeblu centralnym, ale też na szczeblu wojewódzkim – w Kujawsko-Pomorskiem, Małopolsce, czy na Dolnym Śląsku. Poświęciliśmy mnóstwo czasu i energii na odegnanie widma upadłości spółki.

– Co uważasz za największe osiągnięcie w VII kadencji, a gdzie sprawy mogły potoczyć się lepiej?

– Utrzymanie reprezentatywności i umiejętność budowania koalicji z innymi

związkami zawodowymi spowodowały, że obie wyżej wymienione sprawy przybrały z punktu widzenia pracownika pozytywny obrót. Udało nam się zneutralizować czy-

hające zagrożenia, ale myślę że można było pójść parę kroków dalej np. w przypadku Przewozów Regionalnych. Zabrakło koncentracji i konsolidacji przy referendum strajkowym, zorganizowanym przed wyborami.

Chciałbym jednak podkreślić fakt, że przy praktycznie zamrożonym dialogu społecznym i wrogim nastawieniu pracodawców do związków zawodowych udało nam się wywalczyć i zawrzeć ZUZP w spółkach samorządowych Koleje Śląskie i Koleje Mazowieckie oraz korzystne zmiany w ZUZP Cargo i PR, czy protokoły w PKP Intercity, SKM w Trójmieście i WKD. Kolejnym systemowym wyzwaniem, któremu podoleliśmy jest adaptacja do zawodu i związku młodych maszynistów.

– Otwarcie na młode kadry nastąpiło na niespotykaną wcześniej skalę. Co przyciąga do ZZM?

– Dostosowaliśmy strategię do rotacji kadrowej na kolei i w ZZM. Wszyscy widzimy, jak wielu maszynistów rok w rok odchodzi na zasłużone emerytury, a zarazem młodsze pokolenie zaczyna pracę w zawodzie lub się do tego przysposabia. Młodzieży trafiającej do ZZM oferujemy wiele ciekawych rozwiązań nie tylko w pomocy dotyczącej szkoleń, indywidualnych spraw życiowych, ale też produktów oferowanych przez związek, jak ubezpieczenia, telefony czy pomoc

prawna. Interweniujemy także w sprawach związanych z warunkami ich pracy, wynagrodzeń i stosowania uprawnień wynikających z ZUZP. Dzięki dużemu zaangażowaniu m.in. organizacji zakładowych młodzi pracownicy ochoczo zasilają szeregi ZMZ. W okresie VII kadencji liczba członków ZMZ zwiększyła się o 5 procent, co stanowi bardzo dobry prognostyk na przyszłość i duży potencjał do rozwoju. Tym bardziej, że równocześnie tworzymy struktury ZMZ u różnych przewoźników, szczególnie prywatnych i samorządowych.

– Jakie największe wyzwania stoją przed ZMZ w VIII kadencji?

– Więcej determinacji należy na pewno wykazać w sprawach związanych z poprawą bezpieczeństwa ruchu kolejowego. Poświęciliśmy temu zagadnieniu wiele uwagi, dzięki czemu np. mocno zaangażowane są prace nad ustawą o czasie i warunkach pracy maszynistów. Z kilku względów jest to jednak niewrażliwy obszar, wymagający szczególnej uwagi. Wielu uczestników rynku kolejowego notorycznie próbuje na tym polu robić oszczędności, a w razie nieszczęścia szeregowi pracownicy – maszyniści lub dyżurni ruchu – stają się ofiarami lub koźlami ofiarnymi.

Jako związek zawodowy zrobiliśmy wręcz milowy krok, doprowadzając do objęcia członków ZMZ systemem pomocy prawnej Lex Secure, a także uchroniliśmy wielu kolegów przed karzącą ręką prokuratury. Nie udało nam się niestety wybronić maszynisty odsiadującego wyrok więzienia za katastrofę w Babach. Cała ta sprawa pokazała niedoskonałość systemu, obwiniania za wypadki kolejowe bez wyjaśnienia rzeczywistych ich przyczyn.

Na kwestie bezpieczeństwa należy położyć bardzo silny akcent także w obliczu dużych inwestycji infrastrukturalnych na kolei. Największe wypadki w ostatnim czasie zdarzały się przecież na odcinkach modernizowanych.

Duże wyzwania wynikają z liberalizacji rynku i wdrożenia IV Pakietu Kolejowego. Docelowym oczekiwaniem jest zawarcie PUZP dla wszystkich pracowników drużyn trakcyjnych, bądź szerzej – związanych z bezpieczeństwem ruchu kolejowego. Pamiętajmy także, że podczas VIII kadencji będziemy obchodzić stulecie związku. To dobra okazja, by zewrzeć szyki i zwiększyć siłę oddziaływania.

– Do kogo kierujesz podziękowania za mijającą kadencję?

– Podziękowania za zaufanie i wsparcie należą się członkom ZMZ. Wspólne

działania przekładają się na siłę i mają coraz częściej wpływ na funkcjonowanie firm i przyszłość miejsc pracy. Znamienny jest tu przykład Kujawsko-Pomorskiego Oddziału Przewozów Regionalnych, gdzie ogromna determinacja pracowników doprowadziła do uratowania miejsc pracy pomimo wydanej decyzji o likwidacji placówki.

Podziękowania należą się też każdej z osobna organizacji zakładowej, rozwiązującej codzienne problemy i bolączki naszych członków oraz współpracownikom z OPZZ, KKZZ i ALE. Sami dajemy im wiele wsparcia, ale również wiele od nich czerpiemy. Umiejętność budowania sojuszy, uzyskanie zrozumienia, obecność w Radzie Dialogu Społecznego czy Prezydium ALE o tym świadczy i pomaga w przebicciu się z postulatami.

Ciepłe słowa kieruję także do naszych pracodawców, których wielokrotnie staraliśmy się przekonać, że ZMZ nie szuka rozróby, lecz jest organizacją odpowiedzialną i konstruktywną. Twardo negocjującą i przekonującą do swoich racji, ale zawsze czyniącą to w interesie pracowników i zatrudniających ich firm.

– Dziękuję za rozmowę.

PERSONALIA

NOWI CZŁONKOWIE ZARZĄDU PKP SA. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie PKP SA podjęło 18 maja uchwały powołujące do składu zarządu spółki Mirosława Antonowicza oraz Andrzeja Olszewskiego.

Mirosław Antonowicz jest doktorem nauk ekonomicznych w zakresie zarządzania oraz absolwentem wielu studiów podyplomowych. W latach 2006–2010 pełnił funkcję wiceprezesa Urzędu Transportu Kolejowego odpowiedzialnego za obszar regulacji rynku kolejowego. Przez wiele lat był menedżerem i członkiem rad nadzorczych spółek sektora kolejowego, piastował

m.in. stanowisko członka zarządu, dyrektora Biura Planowania i Analiz Ekonomicznych w PKP Cargo.

wych w KPW. Pracował w różnych instytucjach finansowych i korporacjach na stanowiskach zarządczych wyższego szczebla. Radny warszawskiej dzielnicy Wawer z klubu PiS. Od 4 maja był pełnomocnikiem zarządu PKP SA.

Premiera Polregio

Uroczyste przekazanie wyprodukowanego przez bydgoską Pesę pierwszego nowego pociągu Link to nowy etap w historii Przewozów Regionalnych.

Zaprezentowany 27 kwietnia na Dworcu Wileńskim w Warszawie Link to pierwszy z nowoczesnych pojazdów, które zasilą flotę Polregio. – W tym roku na polskich torach pojawią się pierwsze z ponad 50 nowoczesnych składów. Wśród nich znajdują się zarówno zupełnie nowe, wyprodukowane przez krajowych producentów pociągi, jak i kompleksowo zmodernizowane składy. Link to sprawdzony i doceniany przez pasażerów tabor, stąd też plan na rozszerzenie zamówienia o kolejne 2 pojazdy. Łącznie zakupimy 5 pojazdów tego typu – powiedział na

uroczystej premierze pierwszego z nich Krzysztof Zgorzelski, prezes Przewozów Regionalnych. Jak informuje biuro prasowe spółki, zostaną skierowane do obsługi niezelektryfikowanych linii kolejowych w trzech województwach: pomorskim (3 sztuki), warmińsko-mazurskim (1 szt.) i łódzkim (1 szt.). Pierwszy Link i kolejne pojazdy będą stacjonowały w Chojnicach (Oddział PR w Gdyni).

– To kolejny etap skutecznie prowadzonej restrukturyzacji spółki i najlepszy dowód na to, że firma myśli o dalszym rozwoju i umacnianiu pozycji rynkowej.

Agencja Rozwoju Przemysłu jako większościowy udziałowiec, tak jak dotychczas, będzie wspierała spółkę w dalszych działaniach rozwojowych – poinformował Marcin Chłudziński, prezes Agencji Rozwoju Przemysłu.

Prezes Zgorzelski zapowiada, że firma planuje zakończyć ten rok z wynikiem na poziomie ok. 43-44 mln zł zysku. – Odkąd właścicielem Polregio stała się ARP, w spółkę wstąpiła energia, która odmieniła jej oblicze – powiedział Wiesław Janczyk, sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów.

– To dla nas ważny dzień: największy polski producent taboru szynowego przekazuje pierwszy z nowoczesnych składów z rodziny Link największemu polskiemu przewoźnikowi pasażerskiemu. Jestem przekonany, że ten nowoczesny produkt, eksploatowany już w kilku regionach naszego kraju, w Czechach i Niemczech (gdzie dostał homologację jako pierwszy pojazd szynowy w historii polskiego przemysłu) znakomicie wpisuje się w misję Przewozów Regionalnych – powiedział Tomasz Zaboklicki, prezes Pesy. ■

(L)

Fot. R.Zarzecki

Zadowolony nie krył też Krzysztof Mamiński, były prezes PR, obecnie kierujący Grupą PKP

Za pulpitem członek rady nadzorczej Jarosław Sromala

Od lewej: Marcin Chłudziński – prezes ARP, Adam Kwiatkowski – podsekretarz stanu w Kancelarii Prezydenta RP, Krzysztof Zgorzelski – prezes PR, Tomasz Zaboklicki – prezes Pesy, Wiesław Janczyk – sekretarz stanu w Ministerstwie Finansów

Nowy przyczółek

Udało się stworzyć struktury związkowe ZZM u następnego przewoźnika. Tym razem w spółce Lotos Kolej.

„Przyczółek” w Lotosie jest szóstym kołem Międzyzakładowego Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych Regionu Śląsko-Dąbrowskiego w Katowicach. Kieruje nim Grzegorz Gierat. Koło zostało zarejestrowane 22 kwietnia podczas Walnego Zebrania Delegatów tej organizacji, na którym dokonano także wyboru nowych jej władz.

– Praca nad rozszerzeniem struktur związku, a tym samym zrzeszeniem wszystkich maszynistów niezależnie od zatrudnienia, jest priorytetem naszej organizacji. W dzisiejszych uwarunkowaniach rynkowych pracodawcy mogą się zmieniać. Naszym zadaniem jest zapewnienie ochrony prawnej członków związku niezależnie od spółki, w której są zatrudnieni – mówi Mariusz Szczurek, przewodniczący MZZMKRS-D w Katowicach, wybrany na kolejną kadencję.

Wiceprzewodniczącymi związku są przewodniczący organizacji zakładowych.

Oprócz Grzegorza Gierata w Lotosie, w Kolejach Śląskich – Jarosław Piprek, w DB Cargo – Wojciech Krzyżankiewicz, w STK SA Wrocław – Sebastian Szczurek, w Cargo Service – Jacek Chmielarski i PR Łódź – Andrzej Hanszla.

Do związku należą również pracownicy Inter Cargo. Trwają także rozmowy z pracownikami CTL. – Nie jest to proste, gdyż przedstawiciele pracodawców nie są przychylni powstawaniu kół związku. Jesteśmy tak zorganizowani, aby niezależnie od działań pracodawcy, czy zmian strukturalnych spółek, członkowie związku mieli możliwość stałej ochrony praw pracowniczych – dodaje przewodniczący Szczurek. ■

Dragon na targach Trako.

Fot. RZ

PKP CARGO S.A.

infolinia 801 022 042 | 32 722 14 14

pkpcargo.com

Rada Krajowa ZZM VIII kadencji

Od stycznia do kwietnia wybieraliśmy przewodniczących organizacji zakładowych ZZM. Za nami jest już pierwsze posiedzenie Rady Krajowej ZZM VIII kadencji, którą prezentujemy na stronach 10-11. W siedzibie ZZM w Ursusie 11 maja Rada przyjęła szereg uchwał związanych ze zbliżającym się VIII Krajowym Zjazdem Delegatów ZZM oraz zajęła się sprawami dotyczącymi funkcjonowania spółek.

Uchwały „zjazdowe” objęły kwestie organizacyjne, takie jak np. podział mandatów na poszczególne organizacje, projekt porządku obrad, rekomendacje w różnych sprawach, czy ustalenie listy zaproszonych gości. VIII Krajowy Zjazd Delegatów będzie obradował w dniach 5-6 czerwca w Zakopanem.

Rada omówiła także sprawy bieżące związane z funkcjonowaniem poszczególnych spółek. Jeśli chodzi o Przewozy Regionalne – na spotkaniu 10 maja strona związkowa wystąpiła z postulatem uregulowania zasad i wysokości okresowych premii dla pracowników spółki, będącej formą rekompensaty za brak możliwości wdrożenia podwyżek systemowych. Ponadto przedstawiciele

ZZM i kilku innych organizacji parafowali Protokół Dodatkowy nr 2 do ZUZP w PR, dotyczący zwiększenia „kilometrówki” za

prowadzenie pociągu w pojedynczej obsadzie przy prędkości powyżej 130 km/h. W PKP Cargo na trwałe rozmowy

o podwyżkach płac, do których zarząd chciałby wrócić po ogłoszeniu wyników kwartalnych firmy, rzutuje kwestia Protokołu Dodatkowego nr 10 do ZUZP. Traktującego o rozszerzeniu na grupę maszynistów instruktorów i stażystów wypłat ryczałtów za wyjazdy służbowe.

W PKP Intercity trwają rozmowy nad systemem wynagradzania, a równocześnie „na tapecie” jest temat lipcowych podwyżek płac, ustalonych jesienią ubiegłego roku w porozumieniu kończącym spór zbiorowy w spółce. Poruszona została również sprawa pomieszczeń oczekiwań drużyn trakcyjnych, których stan w niektórych lokalizacjach pozostawia wiele do życzenia. Prezydium ZMZ zaapelowało do przewodniczących organizacji zakładowych o zwrócenie baczniejszej uwagi na to zagadnienie.

Prezydent ZMZ Leszek Miętek opowiedział o pracach podzespołów problemowych utworzonych w ramach Zespołu Trójstronnego ds. Kolejnictwa. Podzespół ds. bezpieczeństwa ruchu kolejowego zajmował się zagadnieniami związanymi z ustawą o czasie i warunkach pracy maszynistów. ■

Spotkanie w Iławie

Spotkanie Członków Rady Krajowej ZMZ wieńczące VII kadencję odbyło się w Iławie 18 maja. Prezydent ZMZ Leszek Miętek przedstawił prezentację dokonań tego okresu, a Rada Główna podziękowała prezydium za podjęte działania. Uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy.

Jacek Antonowicz
NSZZM Łuków

Krzysztof Apostel
ZSM SKM Gdynia

Jacek Białach
ZSM IC Kraków

Zbigniew Błaszowski
ZSM IC Gdynia

Ryszard Budniok
ZSM Gliwice

Bartosz Ciečka
ZSM IC Szczecin

Grzegorz Dobranowski
ZSM PR Sucha Beskidzka

Marek Dudziak
MZZMiPK Wrocław

Jacek Dybowski
ZSM PR Olsztyn

Grzegorz Dzwonkowski
ZSM IC Lublin

Andrzej Gaczorek
PZZM Dębica

Paweł Głuszcak
SNZZM Zd. Wola-Karsznice

Paweł Górzynski
ZSM CT Czechowice Dziedzice

Marek Guralski
ZSM WKD Grodzisk Maz.

Łukasz Gwiazdoń
ZSM IC Warszawa

Marcin Hebda
ZSM IC Kraków

Marek Jakubowski
ZSM CT Warszawa

Bogdan Jańczak
MZZM Poznań

Marcin Klemann
ZSM PR Chojnice

Andrzej Kłok
ZSM CT Rybnik

Leszek Komendacki
ZSM KM Warszawa

Wiesław Kozak
ZSM PR Kielce

Ryszard Król
ZSM PR Szczecin

Rafał Latuszewski
ZSM CT Gdynia

Edmund Machal
ZSM CT Warszawa

Tadeusz Mazurek
MZZM Poznań

Stanisław Nadbrzeski
ZM PR Rzeszów

Bogdan Nawrocki
ZM CT Szczecin

Paweł Niewiadomski
ZZMPR Kołobrzeg

Sławomir Nowakowski
ZM w Łazach

Artur Olejarczyk
ZM CT Lublin

Wiesław Opic
MZZMK Zbąszynek

Piotr Petrykowski
ZM CT Skarżysko-Kam.

Tomasz Pietrek
ZM CT Tarnowskie Góry

Michał Pilecki
ZM CT Kielce

Jan Plesch
ZM PR Opole

Tadeusz Pleskot
MZZMK Białystok

Tomasz Radziejewski
MZZM Czerwieńsk

Krzysztof Rogoziński
ZM CT Bydgoszcz

Piotr Rybikowski
MZZMK Łódź

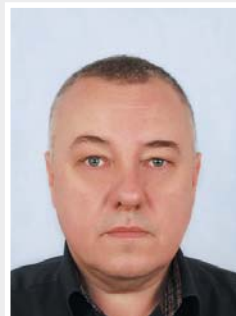
Jarosław Sromala
MNZZM Toruń

Tadeusz Stachaczyński
ZM CT Nowy Sącz

Artur Suleja
MZZMK Częstochowa

Mariusz Szczurek
MZZMK Reg. Śl.-Dąbr. K-ce

Edmund Szudlarek
MZZM Ostrów Wlkp.

Piotr Tracichleb
ZM PR Lublin

Krzysztof Wjęcek
MWMZZMK Iława

Andrzej Witulski
ZM PR Kraków

Mirosław Wolny
ZM CT Tarnowskie Góry

Pierwszy polski maszynista

Rada Krajowa na posiedzeniu w Jastrzębiej Górze podjęła decyzję o upamiętnieniu naszego kolegi po fachu, który służył na parowozach w XIX wieku. Wiedza o nim pochodzi z oficjalnych źródeł. Leon Miaskowski 14 czerwca 1845 r. poprowadził jeden z dwu pociągów „otwarciovych” Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej – rozpoczynającej swoją pracę królowej polskich dróg żelaznych.

Informacje o Miaskowskim czerpiemy z gazet warszawskich, które „podały o nim liczne wspomnienia pośmiertne”.

Ś.P. Leon Miaskowski, zmarły w tych dniach w Warszawie, urodził się w r. 1822 w Łęczycy. Po ukończeniu szkół

w Warszawie udał się na praktykę do zakładu budowy lokomotyw Borsiga w Berlinie, a w r. 1844 został pierwszym i jedynym etatowym maszynistą otwartej w tym roku kolei żelaznej warszawsko-wiedeńskiej. Pod jego też kierunkiem kształcili się następnie zarówno sprowadzani z zagranicy, jak miejscowi maszyniści. Wielka znajomość rzeczy i przytomność umysłu jednała mu na tem stanowisku wysokie uznanie zwierzchności. („Wiek”).

Wczoraj zmarł w naszym mieście ś.p. Leon Miaskowski, niegdy pierwszy i jedyny etatowy maszynista na kolei warszawsko-wiedeńskiej, przy jej otwarciu w r. 1844-ym. Zawód ów był wtedy dla młodzieży naszej zupełną nowością.

Później dopiero po Miaskowskim zamówiono maszynistę z Niemiec, który wszelako pociągów osobowych zrazu nie prowadził, a Anglicy, następnie przybyli, przez Miaskowskiego wykwalifikowani zostali do tych obowiązków, po większej części odbywszy praktykę na lokomotywach pod jego przewodnictwem.

Ś.P. Leon Miaskowski roztropny, biegły w prowadzeniu pociągów, z powodu przytomności umysłu i znajomości przedmiotu cieszył się wielkiem uznaniem u zwierzchności kolejowej. („Kurjer Warszawski”).

Leon Miaskowski zmarł 21 kwietnia 1892 r. Nabożeństwo żałobne odbyło się w kościele Wszystkich Świętych na Grzybowie. Ciało złożono do grobu rodzinnego na Starych Powązkach (kw. 158).

Spółeczny Komitet Opieki nad Starymi Powązkami im. Jerzego Waldorffa zamierza w bieżącym roku odrestaurować ten nagrobek. Będzie to możliwe wówczas, gdy – podobnie jak w przypadku nagrobków Stanisława Wysockiego i Konstantego Ildelfonsa Starożyka – w przedsięwzięcie zaangażuje się środowisko kolejarzkie. Dwa wyżej wymienione zostały odrestaurowane dzięki wsparciu m.in. stołecznych przewoźników pasażerskich Szybkiej Kolei Miejskiej i Warszawskiej Kolei Dojazdowej oraz Fundacji Grupy PKP, a także osób prywatnych.

Poczet sztandarowy RKZZM przy grobie L. Miaskowskiego

Śladami trakcyjników

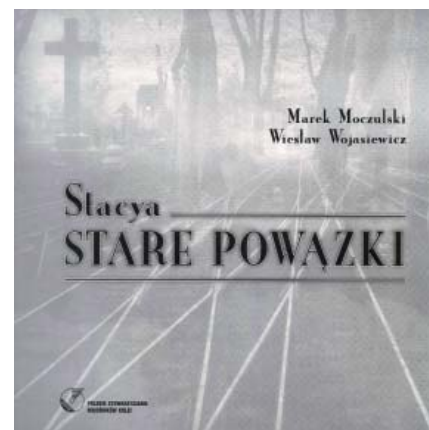
Corocznemu spotkaniu przy grobie Stanisława Wysockiego na Starych Powązkach 14 czerwca w tym roku towarzyszyć będzie również spacer śladami m.in. maszynistów i konstruktorów, którzy służyli na parowozach i zasłużyli się dla rozwoju trakcji.

Pracownicy PKP, w tym związkowcy, uczniowie stołecznej „kolejówki”, miłośnicy kolei, mieszkańcy Warszawy, przewodnicy miejscy na grobie projektanta i budowniczego Drogi Żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej (1805-1868) zapalą jak co roku znicze, złożą kwiaty i oddadzą cześć tym wszystkim, którzy swoją służbą na kolei lub działaniem dla niej budowali świetność i wielkość polskich dróg żelaznych.

Idea czerwcowych spotkań narodziła się w roku uroczystych obchodów 140-lecia „wiedenki” (1985 r.) i przeprowadzonej wówczas konserwacji zniszczonego nagrobka pioniera kolejnictwa polskiego. Dla współorganizatora tych spotkań, członka Polskiego Stowarzyszenia Miłośników Kolei Marka Moczulskiego, były one zawsze okazją do pochodzenia po cmentarzu. W cza-

kie każdej takiej wizyty odkrywał kolejne groby nadkonduktorów, kancelistów, dyrektorów, emerytów PKP, maszynistów. Po kilkunastu latach przemierzania alejek narodowej nekropolii i czynionych przy tej okazji zapiskach w wykazie grobów kolejarzy było już kilkaset pozycji. Zrodziła się myśl, by spotkania czerwcowe

kończyć spacerem. Ich uczestnicy każdego roku odwiedzają inne kwatery, wspominają inne osoby. Wędrowano już szlakiem warszawsko-wiedeńskim – najczęściej, warszawsko-petersburskim – w roku 150-lecia linii, budowniczych kolei, skierniewickim – z okazji 30-lecia PSMK, stołecznej „Kolejówki” – w roku 140-lecia szkoły, z muzą w tle – odwiedzono groby pisarzy, malarzy,

poetów związanych z koleją. W tym roku czas na trakcyjników – maszynistów, konstruktorów, uczonych itp. Innymi słowy tych wszystkich, którzy służyli na parowozach i zasłużyli się dla rozwoju trakcji.

(L)

PS. Informacje przekazali członkowie PSMK: Marek Moczulski i Wiesław Wojasiewicz.

Nie mówimy żegnaj

Kolejni nasi koledzy dojechali do stacji. Emerytura po długoletniej służbie.

Nasz kolega Wojciech Pabjanek – maszynista Sekcji Intercity w Łodzi – uczynił to 28 kwietnia, a jego ostatnia jazda przejdzie do historii. To pierwsze takie wydarzenie na nowej Łodzi Fabrycznej.

Tego samego dnia pożegnał się maszynista Oddziału Łódzkiego PR, kolega Stanisław Paprocki.

Za naszym pośrednictwem koleżanki i koledzy z ZZMK w Łodzi życzą wszystkiego najlepszego na nowej drodze życia.

Kolejni wyszkoleni przez SKM

Następna grupa świeżo upieczonych maszynistów zakończyła szkolenie w spółce SKM w Trójmieście. Świadectwa nasi młodzi koledzy otrzymali z rąk prezesa firmy Macieja Lignowskiego.

Słoneczny piękny dzień 16 maja pewnie pozostanie na pewno na długo w ich pamięci. Po długim i trudnym okresie cyklu szkolenia nadszedł czas aby nabyte umiejętności wdrażać i stosować podczas codziennej, odpowiedzialnej pracy maszynisty. Zakończenie szkolenia na świadectwo maszynisty przerodziło się w uroczystość w siedzibie spółki w Gdyni Cisowej. Na tle flagowych pojazdów, czyli Impulsów, odbyło się wręczenie symbolicznych nastawników jazdy. Miłą niespodzianką były nagrody pieniężne

dla prymusów kursu oraz pamiątki okolicznościowe dla wykładowców ośrodka szkolenia, mentorów i opiekunów, jak też dla całego zarządu.

Na zakończenie uroczystości odbyła się konsumpcja okazałego tortu w kształcie jednego z pojazdów SKM. Wszystkim naszym nowym kolegom życzymy sukcesów zawodowych, bezstresowej pracy, zawsze zielonej drogi i co najważniejsze szczęśliwych powrotów do domów po każdej służbie.

Krzysztof Apostel

Podpatrzone

Dominik Ligocki, ur. 20.01.2017, godz. 00.11 waga 3400 gram, syn Krzysztofa i Wiolety Ligockich. Tata jest maszynistą PKP Cargo S.A. Południowego Zakładu Spółki w Katowicach w Sekcji Czechowice-Dziedzice. Rzecz jasna także członkiem ZZM – organizacji w Czechowicach-Dziedzicach. Gratulujemy! (PG)

Sam nie dajesz już rady?

Nie trać energii, wstąp do ZZM. Moc w organizacji. Siła we współdziałaniu. Razem możemy więcej!

Zobacz czym się zajmujemy

Skontaktuj się z nami:
Związek Zawodowy Maszynistów Kolejowych w Polsce
ul. Grójecka 17, 02-021 Warszawa
tel. 22 474 26 15, e-mail: rkzmm@wp.pl

Na pielgrzymce

Na XX Jubileuszowej Pielgrzymce w Ostrej Bramie w Skarżysku-Kamiennej nie mogło zabraknąć przedstawicieli ZZM.

Do Sanktuarium Matki Bożej Miłosierdzia przybyli 30 kwietnia członkowie rządu i parlamentarzyści, prezesi spółek oraz kolejarze. Naszą organizację reprezentował poczet sztandarowy ZZM w Skarżysku-Kamiennej. Wizerunek Matki Boskiej Ostrobramskiej zdobi rewers związkowego sztandaru tej organizacji. Poczet tworzyli: Piotr Petrykowski (chorąży), Zbigniew Derlatka, Grzegorz Karpeta. ■

XX Turniej w Piłce Nożnej

o Puchar Prezesa PKP S.A.
i Prezydenta Związku Zawodowego
Maszynistów Kolejowych w Polsce

Kontakt:

turniej.szczecinek2017@gmail.com

tel. 517 702 474

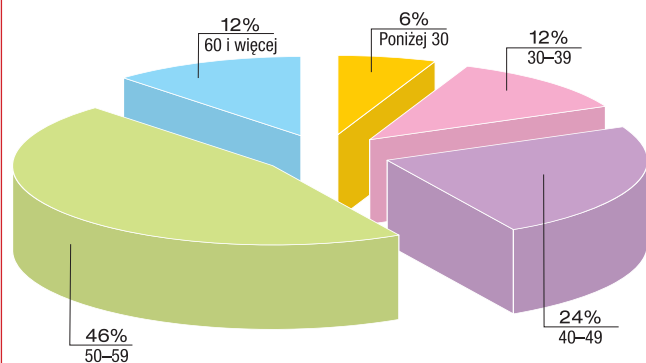
Szczecinek, 22 – 23 czerwca 2017 r.

Największy w Polsce amatorski turniej w piłce nożnej! Musisz tu być!

Barometr

Struktura wiekowa maszynistów

Źródło: Urząd Transportu Kolejowego, stan na 31.12.2016.

LICZBA MIESIĄCA

Tyle według wyliczeń UTK tysięcy polskich maszynistów będzie potrzeba do obsługi pociągów za 2 lata.

Cytat miesiąca

Ludzie biorą np. 2 dni zwolnienia aby pomalować mieszkanie,

Wyleczyć się po zakrapianej imprezie czy wydłużyć sobie weekend

Tak Jeremi Mordasewicz, ekspert Konfederacji Lewiatan, uzasadniał w Gazecie Wyborczej propozycję, by pierwsze 3 dni chorobowego były niepłatne.

Skarby Marcelego

W otwartej 23 kwietnia na małej stacji Stefanowo Kolejowej Izbie Pamięci zgromadzono wiele ciekawych pamiątek, w tym związanych z przedwojennym ZZM.

Patronat nad całym przedsięwzięciem objęło zbąszyńskie Stowarzyszenie Miłośników Kolejnictwa „Stacja Stefanowo”, ale głównym inicjatorem i pomysłodawcą powstania małego muzeum jest... 12-letni Marceli Salwowski. Wspólnie z ojcem Robertem zbiera kolejowe pamiątki od siódmego roku życia i swoje zbiory przedstawiał już na 7 wystawach czasowych.

Władze PKP udostępniły odnowioną poczekalnię malutkiego dworca w Stefanowie członkom Stowarzyszenia na potrzeby muzealne. Prezes „Stacji...” Marcin Pastuszka i jego członkowie szukając eksponatów skontaktowali się z Marcelim, który udostępnił zbiory.

W Izbie znajduje się: ok. 50 starych lamp i latarek kolejowych, kolejowe czapki i mundury różnych służb na PKP, szafki biletowe wypełnione biletami kartonikowymi z dawnego okresu, kasowniki, zabytkowy miotacz ognia do rozmrażania zwrotnic, wiele tablic producenckich dawnych parowozów wraz z oznakowaniem fabrycznym, modele kolejowe taboru w skali H0 oraz modele infrastruktury kolejowej. Dla niżej podpisanego największą wartością jest zbiór fotografii i dokumentów kolejowych, jak np. stare rozkazy szczególne wydawane maszynistom, przedwojenne statuty: Bezpartyjnego Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych w Polsce i Towarzystwa Kolejarzy w Zbąszyniu oraz liczne dokumenty i czasopisma ściśle związane z ZZM. Jak np. wiele numerów

„Maszynisty” z lat 1937-39 (odpowiednik obecnego GM) oraz specjalistycznego doń dodatku „Technika Parowozowa”.

(Amur)

W nowej formule

XXIV Parada Parowozów w Wolsztynie przeszła do historii jako pierwsza zorganizowana przez Instytucję Kultury Parowozownia Wolsztyn.

Utworzyły ją w ubiegłym roku trzy samorządy woj. wielkopolskiego i PKP Cargo. Prezes spółki Maciej Libiszewski podczas otwarcia imprezy podziękował samorządom, że „udało się nam wspólnie utrzymać wolsztyńską parowozownię”. – Dyrektor Parowozowni Andrzej Jabłoński zapewnił, że w maju wracają do Wolsztyna regularne przewozy łączące pociągami „pod parą” miasto z Leszmem (poniedziałek–piątek) i Poznaniem (sobota–niedziela).

Parada w dniach 28–29 kwietnia odbyła się w roku dwóch ważnych dla Wolsztyna jubileuszy: 110 rocznicy powstania tu-tejszej parowozowni, ostatniej czynnej tego typu placówki na świecie i 100-lecia

parowozu Ok1-259 – najstarszej w Polsce nieprzerwanie eksploatowanej lokomotywy parowej, obecnie oczekującej na wykonanie naprawy rewizyjnej.

W imprezie wzięło udział 10 parowozów z Polski, Czech i Niemiec, które podziwiło ok. 15 tys. gości.

Fot. PKP Cargo

Z NAMI ZAJEDZIESZ DALEKO!

Etos

Honor

Patriotyzm

Służba

Uznanie

Odpowiedzialność

Profesjonalizm

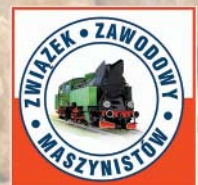
ZZM

ZWIĄZEK ZAWODOWY MASZYNISTÓW KOLEJOWYCH W POLSCE

Działamy od 1919 roku.

Jeśli chcesz do nas dołączyć,

na stronie www.zzm.org.pl znajdziesz dane teleadresowe do organizacji związkowych zrzeszonych w ZZM

Humor

Wróżka do młodego mężczyzny:
 – Do czterdziestego roku życia będziesz pan cierpiał biedę...
 – A potem? – pyta klient z wyraźną nadzieją w głosie.
 – Potem się pan przyzwyczai.

Córka pyta matki:
 – Mamo, czemu braciszek ma takie dziwne imię – Ikar?
 – Bo jak byłam z nim w ciąży, to miałam straszny apetyt na raki. A 'Ikar' to 'raki' od tyłu.
 – A, to dziękuję.
 – Nie ma za co, Lana.

Przed wyścigami dżokej gładzi konia. Dyskretnie wyjmując coś z kieszeni i daje do zjedzenia. Podchodzi inspektor z kontroli dopingowej:
 – Wszystko widziałem! Dyskwalifikuję tego konia za doping!
 – Za co?! Dałem mu tylko cukierka.
 Proszę zobaczyć.

Dżokej wyjmując cukierek z kieszeni i zjada. Wyciąga następnego i częstuje inspektora.

– Proszę się przekonać. To tylko cukierek.

Inspektor zjada i odchodzi. Dżokej klepie konia i mówi:

– Nie martw się, maleńka. Dzisiaj znowu będziesz pierwsza. Dogonić mogą cię tylko ja i pan inspektor.

– Jak się dzieli przewody elektryczne?
 – Na „to ten” i „o k...”!

Żona z sypialni zalotnie woła męża:
 – Chodź tutaj, bo zacznę bez ciebie!
 – Ale jak to?
 – Tak samo jak kończę.

Fraszki Jerzego Szulca

KRÓTKOWIDZ

Miał wzrok
 Na krok.

SPOKÓJ

Najwięcej ma ciszy
 Ten kto nic nie słyszy.

ROZWÓD

Takie ciśnienie ta para miała
 Że para z pary wyparowała.

Modelarstwo

Tym razem przedstawiamy model lokomotywy SU42 w barwach PR jako krótkoseryjną konwersję produktu firmy PIKO wykonaną na zlecenie Świata Modeli z Rybnika.

Fot. G.Moc

Filatelistyka

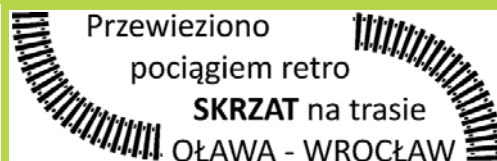
Na Krajowej Wystawie Filatelistycznej PZF III stopnia w Oławie uczczono jubileusz 175-lecia kolei na Dolnym Śląsku, a ściślej oddania do użytku pierwszej linii kolejowej leżącej na ziemiach polskich w obecnych jej granicach, tj. Wrocław-Oława.

Od 20 maja przez okres 4 tygodni w UP Oława 1 oraz UP Wrocław 68 będą stosowane okolicznościowe datowniki upamiętniające wydarzenie. Pierwszego dnia została zorganizowana poczta kolejowa z Oławy do Wrocławia. Wszystkie przesyłki listowne nadane i przewiezione pociągiem retro „Skrzat” ostemplowano ww. datownikami okolicznościowymi oraz stempelem dodatkowym. (Amur)

175 LAT KOLEI W OŁAWIE

175 LAT KOLEI WE WROCŁAWIU

Byli kanclerz zza Odry	... watykańska", rzeźba	... do paznokci	Ulubiony cukierek Kojaka	Taki mały samochodzik do zabawy	Tam można sprzedać butelki	Mistrzostwa USA w tenisie	Wykonuje arie operowe	Np. gazzone	Leksyko- graf	Pierwsza warszawianka	Pracownia malarza
Organizator Superjedynek				Mieszkaniec Puszczy Białej		2	Felipe w F1	7			
Roślina zielna; ketmia						Znak harcerski	... Lisa (w ramie)	Kawał materiału; płachta			
Pikantna potrawa węgierska		14		Zapora dla saperów							
Zabiegał o względy Mei (lit.)	Nakrycie głowy papieża (daw.)				Harnaś w butelce	5		Kształt gomółki sera		16	
12				Odtwarzacz MP3	Polskie włókno syntetyczne				Kilometr (potocznie)	Członek załogi „Rudego” 102	
Zespół komórek organicznych	Fragment z powieści		ELMED w „Klanie”					Bambusowe, używane w kendo			
Amerykanka z serialu „Ranczo”				Toyota ... verso	Możejkę w serialu „Ojciec Mateusz”	Miasto z Cmentarzem Orłat	Obóz tatarski	Człowiek nieokrzęsany; prostak	Leciał wyżej od Dedala (mit. gr.)		9
		10		Roman, b. dowódca GROM-u	8			Na nodze metalowca			Mała wyścigówka bez nadwozia
Wnęka w murze	Demoniczna Greta Garbo	Stworzył go Bohdan Butenko		Wodny wyciąg z ziół				Mateusz, komentator sportowy			
Skala barwy czarnej; (... kopalny)					Królowa Amazo- nek (mit. gr.)	Duży port na Honsiu		Pierozki w barszczu		15	
				Krewna wrony			3	Psołny Pan Nilsson	Mebel dla urzędnika	Obraz Matejki	Emporio ... perfumy
Grabowski w „Zróbmy sobie wnuka”	Samica dzika	Reguła, zasada ogólnie przyjęta		Diana Spencer		Nie należy mu wierzyć	Bór w młodości	Rus dla Lecha			
					17	Ostra dyscyplina (wojsk.)					Leżą w archiwum
Sądowy praktykant	Drugie „dno” czajnika			Nie ma żadnych wad			11	... na honorze; hańba			13
		6					Piłkarze z Moskwy				
Bocznica kolejowa	Nazwisko Robina z Locksley			... kwiatowy, tworzy się w pylniku				Krawędź, rant			
Pobity pod Zama (202 p.n.e.)					19		Urząd członka kapituły	4			18

Litery z pól ponumerowanych od 1 do 19 utworzą rozwiązanie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Rozwiązania krzyżówki nr 5 prosimy nadsyłać do 8 czerwca 2017 r. pod adresem: Grójecka 17, 02-021 Warszawa lub mailem: rkzgm@wp.pl z dopiskiem „Krzyżówka nr 5”. Za prawidłowe rozwiązanie rozlosujemy nagrodę – gadżety związkowe. Nagrodę prześlemy pocztą.

Rozwiązanie krzyżówki nr 4: „Tarcza rozrządowa”. Nagrodę – pobyt weekendowy dla dwóch osób w wybranym ośrodku CS Natury Tour wylosował **Andrzej Nowak** z Kielc. Informację wysłamy pocztą.

Przypominamy, że warunkiem wzięcia udziału w losowaniu jest dołączenie pisemnej zgody na udostępnienie i przetwarzanie danych osobowych.

Głos Maszynisty
NIECH NAS ŁĄCZY HONOR I WIERZ ZAWODOWA

BIULETYN ZWIĄZKU ZAWODOWEGO MASZYNISTÓW KOLEJOWYCH W POLSCE

Wydawca: Rada Krajowa Związku Zawodowego Maszynistów Kolejowych w Polsce
ul. Grójecka 17, 02-021 Warszawa, tel. (22) 474 26 15, fax (22) 474 26 16, tel. kol. 922 474 26 15 lub 16
e-mail: rkzgm@wp.pl

Zespół redakcyjny: Rafał Zarzecki (redaktor naczelny), Adam Murawski, Grzegorz Moc.

Druk: Drukarnia Kolejowa Kraków

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i adiustacji, a także zmiany tytułów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść publikacji i ogłoszeń płatnych.

Na okładce: Stacja Wolsztyn. Fot. Tomasz Opaska

PLAŻA MORZE LAS RELAKS SŁOŃCE ZABAWA URLOP PRZYJACIELE WAKACJE WYPOCZYNEK ZACHÓD SŁOŃCA LUZ CZAS WOLNY PIKNIK LEŻAK SEN PRZYGOŁDA GÓRY RODZINA LAS SPORT SŁOŃCE W ZACHÓD SŁOŃCA WAKACJE WYPOCZYNEK ZACHÓD SŁOŃCA

WYPOCZYNEK ZA GRANICĄ

BEZPIECZEŃSTWO
Natura Tour jest właścicielem sieci 13 ośrodków na terenie kraju

DOŚWIADCZENIE
Istniejemy od 17 lat, w samym 2016 r. obsłużyliśmy 335 tys. Klientów

MORZE I GÓRY
Ośrodki Natura Tour położone są w najbardziej znanych kurortach

NISKIE CENY
Pobyt w naszych ośrodkach kosztuje naprawdę niewiele

WYPOCZYNEK W POLSCE

KOLONIE I OBOZY

zadzwoń lub zarezerwuj on-line
infolinia: 801 000 527

www.naturatour.pl